

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ

Освіта збереже Україну!

Матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань

(10 червня 2022 року)

м. Харків

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

АСТАХОВА Катерина – доктор історичних наук, професор, ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

БЄЛОВА Людмила – доктор соціологічних наук, професор, директор ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент громадської спілки «Харківський університетський консорціум»;

БАШКІР Ольга – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, голова РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

БЕРЕЖНА Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ГОЛОБОРОДЬКО Костянтин – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ДОВЖЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

ПОКРОСВА Любов – кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

ПОНОМАРЬОВА Галина – доктор педагогічних наук, професор, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

ПОНОМАРЬОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди ;

ЦАПКО Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЧЕРНІКОВА Інна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(протокол № 6 від 15 червня 2022 року)

Освіта збереже Україну! : матеріали I Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 10 черв. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2022. – 399 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнських Прокопенківських читань, присвячених ушануванню пам'яті доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного громадянина м. Харкова Прокопенка Івана Федоровича. Він містить роздуми і спогади, пов'язані з постаттю великого педагога сучасності, його думками про націєтворчу місію Вчителя, роль педагогічних університетів як унікальних освітньо-виховних і культурно-духовних центрів підготовки вчителів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ Гайдусь А.Ю.	83
СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Галкіна Т. М.	86
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ Гнатовська К.С.	89
АЛЬТЕРНАТИВНІ МОДЕЛІ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ В СУСПІЛЬСТВІ ЗНАНЬ Гончарова О.С.	93
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ Довженко Т.О., Небитова І.А.	97
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Довченко Н.В.	102
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ Донченко О.В.	107
ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ Ємець А.А., Коваленко О.М.	111
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО І. Ф. ПРОКОПЕНКО Захарченко В.П., Коробкіна О.Г.	115
ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ Зеленська Л.Д.	119
ПОКЛИКАННЯ: РЕКТОР-НАСТАВНИК Золотухіна С.Т.	127
ІВАН ФЕДОРОВИЧ ПРОКОПЕНКО ТА РОЗВИТОК ВАЛЬДОРФСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ Іонова О.М.	131
MASTERS' PROFESSIONAL TRAINING ON SPECIALTY 016.02 «SPECIAL EDUCATION. OLIGOFRENOPELAGOGY» IN H.S.SKOVORODA KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Галій А.І.	136
ПОНЯТТЯ «ВИКОНАВСЬКА КОНЦЕПЦІЯ» У ПРОБЛЕМНОМУ ПОЛІ МУЗИКОЛОГІЧНОГО СЕМАНТИЧНОГО ЗНАННЯ Калашник М.П.	140

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО

І. Ф. ПРОКОПЕНКА

Захарченко В.П.

завідувачка сектору наукової бібліотеки

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: tina.zvp@gmail.com

Коробкіна О.Г.

директорка наукової бібліотеки

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: korobkinaelena2016@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6915793>

Багатогранна діяльність І. Ф. Прокопенка – видатного вченого, високопрофесійного фахівця в галузі економічної теорії, інноваційних педагогічних технологій навчання та виховання, філософії освіти, відомого громадського діяча, ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди з 1980 по 2020 рік – знайшла своє відображення в біобібліографічному покажчику «Прокопенко Іван Федорович, доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України».

З метою всебічного розкриття, упорядкування та систематизації наукового доробку науково-педагогічних працівників університету 2019 року довідково-бібліографічним відділом наукової бібліотеки було започатковано серію біобібліографічних покажчиків «Вчені ХНПУ імені Г. С. Сковороди». Відкриває серію перше видання покажчика «Прокопенко Іван Федорович, доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України», яке налічує 357 джерел.

У 2021 році до 85-річчя з дня народження І. Ф. Прокопенка було підготовлено друге, доповнене і перероблене видання біобібліографічного покажчика, яке налічує 588 джерел. Обидва випуски були надруковані.

У покажчику висвітлено життєвий шлях І. Ф. Прокопенка, його наукову, науково-організаційну і громадську діяльність та систематизовано відомості про науковий доробок ученого за 53 роки наукової діяльності з 1968 по 2021 рік.

Покажчик містить такі публікації: дисертації І. Ф. Прокопенка, його монографії, книги, навчальні та навчально-методичні посібники, підручники, написані особисто та у співавторстві, тези виступів на науково-практичних конференціях, статті з наукових та періодичних видань, видання за редакцією, наукові школи вченого та літературу про нього.

У другому виданні покажчика представлена вступна стаття доктора педагогічних наук України, професора, члена-кореспондента НАПН України, ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Юрія Дмитровича Бойчука «Іван Федорович Прокопенко: мислитель, учений, педагог, патріот», яка розкриває життєвий шлях ученого, талановитого керівника, фахівця в галузі економічної теорії та філософії освіти, нових педагогічних технологій навчання та виховання.

Про основні дати життя, напрями діяльності вченого та нагороди, якими відзначений Іван Федорович, розповідають такі розділи: «Головні дати життєвої і творчої біографії І. Ф. Прокопенка», «Громадська робота», «Основні напрями наукових досліджень І. Ф. Прокопенка», «Премії та нагороди І. Ф. Прокопенка».

Біобібліографічний покажчик містить розділ «Дисертації І. Ф. Прокопенка», який відображає описи дисертацій та авторефератів дисертацій ученого: дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук «Економічні закономірності управління суспільним виробництвом» та дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук «Теоретичні та методологічні основи економічної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах».

Наступний розділ покажчика «Монографії» містить описи монографій, які вчений написав особисто та у співавторстві.

Іван Федорович є автором та співавтором багатьох підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій та програм, описи яких містяться в розділі

«Підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації».

Бібліографічні описи статей з періодичних видань (фахових наукових журналів, газет), збірників та тези доповідей і виступів ученого на семінарах та конференціях, в яких І. Ф. Прокопенко брав участь, зібрані в розділі «Статті зі збірників, періодичних видань та матеріалів конференцій».

Показчик містить розділ «Видання за редакцією академіка І. Ф. Прокопенка», в якому відображені праці за редакцією вченого, і у підготовці яких Іван Федорович брав участь як головний редактор, голова або член редакційної колегії.

Іван Федорович був талановитим наставником молоді. Під його керівництвом захистилося багато молодих учених, тому бібліографічні описи дисертацій та авторефератів дисертацій аспірантів і докторантів, науковим керівником яких він був, зібрано в розділі «Наукова школа академіка І. Ф. Прокопенка». Матеріал поділено на підрозділи «Докторські дисертації» та «Кандидатські дисертації».

Описи публікацій про життєвий шлях, наукову, педагогічну та громадську діяльність зібрані в розділі «Публікації про життя та науково-педагогічну діяльність І. Ф. Прокопенка».

Для зручності пошуку показчик містить допоміжний апарат, який представлено Абетковим показчиком назв праць І. Ф. Прокопенка та праць за його редакцією, а також Іменним показчиком, де наведено прізвища упорядників, співавторів, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах.

У кожному розділі бібліографічні описи розташовано в хронології, а в межах року – за алфавітом прізвищ авторів та назв праць.

Показчик містить описи документів українською, російською та іноземними мовами в традиційній паперовій формі або розміщені на електронних носіях.

З електронними версіями біобібліографічних *показчиків* можна ознайомитися в репозитарії університету: <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на веб-

сторінці наукової бібліотеки на сайті університету:
<http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-biblioteka-hnpu-imeni-gsskovorody>.

Біобібліографічний покажчик «Прокопенко Іван Федорович, доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України» рекомендований викладачам, аспірантам, науковцям, педагогам та всім, хто цікавиться питаннями економічної та педагогічної освіти, історії економічної думки в Україні.

Цінність видання полягає у представленій у ньому широкій бібліографічній базі, яка є основою для узагальнення висновків про найважливіші напрями професійної, творчої, державної та громадської діяльності І. Ф. Прокопенка, доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди з 1980 по 2020 рік.